

جامه شناسی

مشارکت سیاسی زنان

نویسنده:

مسعود دارابی

مسعود دارابی، ۱۳۵۵

- جامعه‌شناسی مشارکت سیاسی زنان

- نویسنده: مسعود دارابی

- تهران: اندیشه ظهور، ۱۳۸۹، ۱۸۲ ص.

ISBN 978-964- 6131-47-7

وضعیت فهرست‌نویسی: فپا.

کتاب‌نامه: ص. [۱۸۲] جدول، نمودار

موضوع: زنان - ایران - فعالیت‌های سیاسی

موضوع: زنان - ایران - وضع سیاسی

۱۳۸۹ د ۹ الف/ HQ۱۲۴۶۵

۲۱۵۸۶۷۱

۳۰۵،۲۱۰،۹۵۵

کتابشناسی ملی ایران

جامعه‌شناسی مشارکت سیاسی زنان

-نویسنده: مسعود دارابی

-ناشر: اندیشه ظهور (۰۹۱۲۴۰۸۸۲۲۳)

-چاپ و صحافی: مرکز فرهنگی مطهر

-ناظر فنی و صفحه‌آرایی: ز- فرضی

-نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۱

-لیتوگرافی: به آفرین

-تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

- قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۳۱-۴۷-۷

تلفن پخش: ۰۹۱۲۳۵۹۱۴۴۳ - ۰۶۶۴۰۶۴۷۷-۲۱

مقدمه.....	۱
تاریخچه نهادهای مشارکت.....	۴
بخش اول- طرح مشارکت سیاسی زنان- مبانی و چارچوب نظری- مبانی روش شناختی	
۱-۱- طرح مسأله مشارکت سیاسی زنان.....	۱۰
۱-۲- تعریف مشارکت سیاسی.....	۱۱
۱-۳- نقش و اهداف مشارکت سیاسی.....	۱۳
۱-۴- بررسی تحقیقات پیشین.....	۱۵
۱-۴-۱- تحقیقات انجام شده داخلی.....	۱۶
۱-۴-۲- تحقیقات انجام شده خارجی.....	۲۱
فصل دوم- مبانی و چارچوب نظری	
مباحث نظری در حوزه مشارکت سیاسی.....	۲۴
۲-۱- پارادایم واقعیت اجتماعی.....	۲۴
۲-۱-۱- نظریه کارل مارکس (karl Marx).....	۲۴
۲-۱-۲- نظریه سیمور مارتین لیپست (Seymour martion Lipsct).....	۲۶
۲-۱-۳- نظریه ساموئل هانتینگتن (Samuel Huntington).....	۲۸
۲-۱-۴- نظریه دانیل لرنر (Daniel Lerner).....	۲۹
۲-۲- پارادایم تعریف اجتماعی.....	۳۱
۲-۲-۱- نظریه جورج هربرت مید (G.Herbert Mead).....	۳۲
۲-۲-۲- نظریه چارلز هورتن کولی (Charles Horton Cooley).....	۳۴
۲-۲-۳- نظریه تالکوت پارسونز (Talcott Parsons).....	۳۶

۲-۳-۲- پارادایم رفتار اجتماعی.....	۳۹
۲-۳-۱- نظریه جرج هومنز (G. Homans).....	۳۹
۲-۳-۲- نظریه رابرت دال (Robert Dahl).....	۴۱
۲-۳-۳- مدل تبیینی فیش باین- آیزن (Fishbein-Ayzen).....	۴۲
۲-۴- پارادایم ترکیبی.....	۴۳
۲-۴-۱- نظریه یورگن هابرماس (Jurgen Habermas).....	۴۴
۲-۴-۲- نظریه پی بریوریهو (Pierre Bourdieu).....	۴۵
۲-۴-۳- نظریه آنتونی گیدنز (Anthony Giddens).....	۴۸
۳-۱- چارچوب نظری تحقیق.....	۵۰
۴-۱- الگوی نظری و تحلیلی موضوع تحقیق.....	۵۳
۵-۱- پرسشهای تحقیق.....	۵۴
۶-۱- فرضیه‌های تحقیق.....	۵۴
فصل سوم- مبانی روش‌شناسی	
مقدمه.....	۵۸
۳- عملیاتی کردن مفاهیم.....	۵۸
۳-۱- تعریف نظری و عملی مشارکت سیاسی.....	۵۹
۳-۲- عوامل موثر بر مشارکت سیاسی (متغیرهای مستقل).....	۶۱
۳-۲-۱- تعریف نظری و عملی موقعیت طبقاتی.....	۶۱
۳-۲-۱-۱- تعریف نظری و عملیاتی شغل.....	۶۲
۳-۲-۱-۲- تعریف نظری و عملیاتی درآمد.....	۶۴
۳-۲-۱-۳- تعریف نظری و عملیاتی ثروت.....	۶۴
۳-۲-۲- تعریف نظری و عملی سرمایه اجتماعی.....	۶۴

- ۳-۲-۲-۱- تعریف نظری و عملی شبکه روابط و پیوندهای اجتماعی ۶۶
- ۳-۲-۲-۲- تعریف نظری و عملی اعتماد اجتماعی ۶۸
- ۳-۲-۲-۳- تعریف نظری و عملی تعامل اجتماعی ۶۷
- ۳-۲-۲-۳- تعریف نظری و عملی وسایل ارتباط جمعی ۷۱
- ۳-۲-۲-۴- تعریف نظری و عملی عضویت در سازمانهای مدنی و دسترسی به
شخصیت‌های سیاسی ۷۲
- ۳-۲-۵- تعریف نظری و عملی تجربه مشارکت سیاسی ۷۲
- ۳-۲-۶- تعریف نظری و عملی تریبوشی سیاسی ۷۳
- ۳-۳- روایی (Validity) و پایایی (Reliability) ابزار اندازه‌گیری ۷۴
- ۳-۴- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه ۷۵
- ۳-۴-۱- جامعه آماری ۷۵
- ۳-۴-۲- روش نمونه‌گیری ۷۶
- ۳-۴-۳- برآورد حجم نمونه ۷۶
- ۳-۵- روش‌ها و تکنیک‌های گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها ۷۸
- ۳-۵-۱- روش تحقیق ۷۸
- ۳-۵-۲- ابزارها و تکنیک‌های گردآوری و تحلیل داده‌ها ۷۸
- ۳-۵-۳- تکنیک‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها ۷۸

بخش دوم- وضعیت مشارکت سیاسی زنان- عوامل موثر بر مشارکت سیاسی زنان- راهکارهای توسعه آن

بررسی وضعیت مشارکت سیاسی زنان.....	۸۴
مقدمه	۸۴
۱-۱- ویژگیهای زمینه‌ای نمونه	۸۴
۱-۱-۱- سن پاسخگویان	۸۴
۱-۱-۲- وضع تأهل	۸۵
ویژگیهای اجتماعی نمونه	۸۷
۱- سطح سواد پاسخگویان	۸۷
۲-وضع فعالیت	۸۸
۳- منزلت شغلی خانمهای شاغل	۹۰
۴- طبقه اجتماعی پاسخگویان	۹۱
۵- طبقه ذهنی پاسخگویان	۹۵
۶- منزلت اجتماعی پاسخگویان	۹۶
۱-۲- ابعاد مشارکت سیاسی زنان	۹۷
۱-۲-۱- مشارکت سیاسی انتخاباتی	۹۷
۱-۲-۲- مشارکت سیاسی فعال	۹۹
۱-۲-۲-۱- علاقه به سیاست	۹۹
۱-۲-۲-۲- شرکت در مباحث سیاسی	۹۹
۱-۲-۲-۳- نامزد شدن برای انتخابات	۱۰۱
۱-۲-۳- مشارکت سیاسی فعال در سطح سنجش اسمی	۱۰۱
۱-۲-۴- بررسی میزان عدم مشارکت سیاسی	۱۰۴
۱-۲-۵- شاخص مشارکت سیاسی زنان	۱۰۵

۱-۳-۱- چگونگی توزیع عوامل موثر بر مشارکت سیاسی زنان	۱۰۶
۱-۳-۱-۱- ابعاد سرمایه اجتماعی	۱۰۶
۱-۳-۱-۱-۱- شبکه روابط و پیوندهای اجتماعی	۱۰۶
الف: روابط رسمی	۱۰۷
ب: روابط غیررسمی	۱۰۷
۱-۳-۱-۲- اعتماد اجتماعی	۱۰۸
۱-۳-۱-۳- تعامل اجتماعی	۱۱۰
الف: تعامل با افراد	۱۱۱
ب: تعامل با گروه	۱۱۱
شاخص سرمایه اجتماعی	۱۱۲
۱-۳-۲- میزان استفاده از رسانه‌های جمعی	۱۱۳
الف: رسانه‌های داخلی	۱۱۳
ب: رسانه‌های خارجی	۱۱۴
۱-۳-۳- عضویت در سازمانهای مدنی و دسترسی به شخصیت‌های سیاسی	۱۱۶
۱-۳-۴- تجربه مشارکت سیاسی	۱۱۷
۱-۳-۵- اثر بخشی سیاسی	۱۱۸
شاخص اثر بخشی فعالیت‌های سیاسی	۱۲۰

فصل دوم- عوامل موثر بر مشارکت سیاسی زنان

عوامل موثر بر مشارکت سیاسی زنان	۱۲۲
مقدمه	۱۲۲
۲-۱- تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها	۱۲۲
۲-۱-۱- رابطه مشارکت سیاسی با موقعیت طبقاتی	۱۲۳
۲-۱-۲- رابطه مشارکت سیاسی با سرمایه اجتماعی	۱۲۵

۱۳۲	۲-۱-۳- رابطه مشارکت سیاسی با استفاده از رسانه‌ها
۱۳۵	۲-۱-۴- رابطه مشارکت سیاسی با عضویت در سازمانها
۱۴۰	۲-۱-۵- رابطه مشارکت سیاسی با تجربه مشارکت سیاسی
۱۴۲	۲-۱-۶- رابطه مشارکت سیاسی با اثر بخشی سیاسی
۱۴۴	۲-۲- تحلیل تبیینی
۱۴۴	۲-۲-۱- داوری در باب فرضیه اول
۱۴۵	۲-۲-۲- داوری در باب فرضیه دوم
۱۴۷	۲-۲-۳- داوری در باب فرضیه سوم
۱۴۸	۲-۲-۴- داوری در باب فرضیه چهارم
۱۵۰	۲-۲-۵- داوری در باب فرضیه پنجم
۱۵۱	۲-۲-۶- داوری در باب فرضیه ششم
۱۵۳	۲-۳- تحلیل رگرسیونی ساده متغیرهای مستقل با شاخص مشارکت سیاسی
۱۵۵	۲-۴- تحلیل رگرسیونی چند متغیره عوامل موثر بر مشارکت سیاسی
۱۶۰	۲-۵- تحلیل مسیر Path Analysis

فصل سوم- مشارکت سیاسی زنان و راهکارهای توسعه آن با نتیجه گیری

۱۶۸	مقدمه
۱۶۸	۳-۱- نتایج تحقیق
۱۶۸	۳-۱-۱- نتایج توصیفی
۱۷۰	۳-۲- نتایج تبیینی
۱۷۴	۳-۳- راهکارها و راهبردیهای پیشنهادی تحقیق
۱۷۶	۳-۴- منابع و مأخذ

جامعه ما در یک صد ساله اخیر، خاصه در سه دهه اخیر، دگرگونی‌های پرشتابی را در مورد منزلت و نقش زن به خود دیده و انقلاب اسلامی این تحولات را تندتر و پرفراز و نشیب‌تر کرده است، یکی از اهداف انقلاب اسلامی این بوده است که جایگاه و نقش زنان و مردان را در جامعه نسبت به هم اصلاح کند، بدین معنی که با اصلاح و ارتقای جایگاه زنان به مقام شامخی که اسلام به آنان داده است، جایگاه و منزلت مردان نیز در ارتباط با زنان ارتقاء یابد و با این کار مدلی از جامعه نمونه اسلامی در جهان امروز به نمایش درآید. متأسفانه پس از گذشت ربع قرن از وقوع انقلاب اسلامی، به نظر می‌رسد راه‌چندانی در این مسیر نیموده‌ایم و هنوز در آغاز راه هستیم. هرچند که گامهای مهم و قابل تقدیری برداشته شده است، مشارکت سیاسی زنان هم به رشد و ارتقای جایگاه و منزلت زنان مربوط است و هم مردان و نیز با رشد و توسعه جامعه ارتباطی اساسی و عمیق دارد، اگر بخواهیم جامعه‌ای متوازن بسازیم باید نقش سیاسی زنان را در کنار نقش سیاسی مردان ببینیم و بپذیریم و از توانایی‌های بالقوه زنان در این زمینه کمک بگیریم. با شناخت و وضعیت مشارکت سیاسی زنان در جامعه و دیدگاهها و نگرش‌های سیاسی آنان و عوامل تسهیل‌کننده و بازدارنده مشارکت سیاسی زنان، راه را برای مشارکت سیاسی جدی آنان در جامعه هموار سازیم.

هدف این کتاب ارائه نظریه‌های مربوط به مشارکت سیاسی زنان و به کارگیری آنها برای بررسی وضعیت مشارکت سیاسی زنان و عوامل موثر بر آن، با استفاده از داده‌های جمع‌آوری شده از نمونه‌ای از زنان شهر نهاوند است. سوال اصلی این است که چگونه می‌توان کم و کیف مشارکت سیاسی زنان را در سرنوشت سیاسی جامعه افزایش داد؟ وضعیت مشارکت سیاسی زنان در ایران چگونه است و عوامل موثر بر میزان مشارکت سیاسی زنان کدامند؟

برای پاسخ به این سئوالات، این کتاب به دو بخش تقسیم شده که هر بخش شامل سه فصل می‌باشد در بخش اول فصل اول این کتاب پس از طرح مباحث کلی درباره مشارکت سیاسی و ضرورت اهمیت آن، منابع موجود در این زمینه مرور خواهد شد، تا آشنایی کلی با

مباحث کتاب حاصل شود. دومین فصل این کتاب به مباحث نظری مربوط به مشارکت سیاسی به طور عامل اختصاص یافته است، تا با بررسی آنها ابعاد مشارکت سیاسی و عوامل اثرگذار در آن مشخص شوند. در پایان فصل دوم چارچوب نظری کتاب، که شالوده اصلی بقیه فصول کتاب و اساس فرضیه‌های تحقیق، و راهنمای گردآوری داده‌ها می‌باشد، آمده است.

مطالعه علمی علاوه بر مبنای نظری هدایت‌کننده تحقیق، نیازمند روش علمی است تا بتواند نتایج قابل اعتمادی حاصل کنند. مهمترین بخش روش علمی یک تحقیق نیز ساختن ابزار گردآوری داده‌ها، تدقیق آنها، چگونگی پردازش داده‌ها و تجزیه و تحلیل آنهاست. بنابراین در مرحله بعدی این تحقیق نیز با تعریف نظری و عملیاتی متغیرهای وابسته و مستقل اصلی مطرح شده در فرضیات تحقیق امکان سنجش متغیرها با طرح سوالات معتبر و مناسب فراهم می‌شود. همین طور شاخص‌هایی که باید برای پردازش و تجزیه و تحلیل داده‌ها بکار رود و نحوه ساختن آنها و اعتباریابی آنها مورد بحث قرار گرفته است. بر اساس این عوامل ابزار گردآوری داده‌ها (پرسشنامه) و تجزیه و تحلیل آنها ساخته و تدوین شده است. آنگاه جمعیت آماری تحقیق و نحوه انتخاب نمونه و شیوه‌های بکار گرفته در نمونه‌گیری مورد بحث قرار گرفته است. در پایان نیز چگونگی بررسی پایایی و اعتبار ابزارهای سنجش، که علمی بودن تحلیل و یافته‌ها به آن بستگی دارد، توضیح داده شده است. مجموعه این مطالب، فصل سوم کتاب را می‌سازد. در عین حال، خوانندگانی که علاقمند به مباحث تخصصی روش‌شناسی نباشند می‌توانند از خواندن این فصل صرف‌نظر کرده و از فصل بعدی مطالعه کتاب را پی بگیرند.

بخش دوم فصل اول کتاب به تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده اختصاص دارد. در این قسمت ابتدا توصیفی از نمونه انتخاب شده بر اساس بعضی از متغیرهای مربوط آمده است. سپس به توصیف متغیرهای اصلی تحقیق و شاخص‌های مربوط، با تدوین جداول توصیفی و توزیع فراوانی و درصدی آنها پرداخته‌ایم، تا خوانندگان عزیز وضعیت مشارکت سیاسی زنان شهروندان نه‌آوندی را ملاحظه کنند. پس از آن در فصل دوم عوامل موثر بر

میزان مشارکت سیاسی زنان بررسی شده است، تا خوانندگان محترم با عواملی که در مشارکت سیاسی زنان اثر می‌گذارند و با میزان اثر هر یک از آنها آشنا شوند. به عبارت فنی‌تر، در این فصل به تجزیه و تحلیل داده‌ها، به کمک جداول، رگرسیون‌های ساده و چند متغیره پرداخته‌ایم تا قدرت و توانایی متغیرهای مستقل و تبیین متغیر وابسته مورد سنجش قرار بگیرد.

در آخر فصل کتاب نتایج حاصله از مطالعه به طور خلاصه ارائه شده، و پیشنهاداتی بر اساس یافته‌های این تحقیق در جهت کمک به سیاست‌گذاری و افزایش مشارکت سیاسی زنان مطرح گردیده است.

www.ketab.ir

تاریخچه نهاوند

طبق بررسیهای انجام شده در تپه گیان واقع در ۱۸ کیلومتری جنوب غربی نهاوند و در حدود ۳۷ سده قبل از میلاد مسیح قومی در این منطقه زندگی می کردند که تمدنی شبیه تمدن بین النهرین داشت و بعدها توسط اقوام دیگر از جمله اروپایی و آسیایی از بین رفت. شهر نهاوند مقارن الفراض هخامنشیان در حمله اسکندر مورد تاخت و تاز قرار گرفت، ولی به کمک دژ و باروهای محکم در امان ماند. سلوکیان نیز به این شهر حمله کردند و پس از فتح آن مدتی در آنجا اقامت داشتند. در دوره ساسانیان، یزد گرد سوم دژ محکمی در آن بنا کرد که تابستانها را در آن به سر می برد. در حمله اعراب به ایران سپاهیان اسلام با مقاومت سپاهیان ایران در نهاوند روبه روبرو شدند که در نهایت با توجه به ظلم و ستم شاهان و پذیرش اسلام از سوی ایرانیان سپاه ایران شکست خورد. بدین ترتیب، یافته های باستان شناختی و منابع مکتوب موجود تاریخی حاکی از کهن سالی این خطه از سرزمین ایران و جلوه های ماندگار از تاریخ پر فراز و نشیب است.

شهرستان نهاوند با وسعتی قریب به ۱۴۶۱ کیلومتر مربع در جنوب استان همدان و در امتداد رشته کوه های زاگراس و مسیر دشت دلتایی نهاوند واقع شده است و دارای دو بخش ۷، دهستان ۷ مرکز دهستان و دو شهر می باشد. شهرستان نهاوند با جمعیتی بالغ بر ۱۸۴۱۶۰ نفر (۱۳۷۵) از شمال به تویسرکان، از جنوب به شهرهای الشتر و نورآباد (استان لرستان) از شرق به ملایر و بروجرد و از غرب به گنکاور و صحنه و استان کرمانشاه محدود شده است. شهر نهاوند بین ۴۸ درجه و ۲۲ دقیقه طول جغرافیایی و ۳۴ درجه و ۱۱ دقیقه عرض جغرافیایی واقع است و فاصله هوایی تا تهران ۳۱۳ کیلومتر بوده و ارتفاع آن از سطح دریا حدود ۱۶۶۰ متر می باشد. به علت وجود رشته کوه های زاگراس در منطقه و منابع سرشار آب های زیرزمینی دارای آب و هوای مدیترانه ای می باشد. ارتفاعات شمالی شهرستان نهاوند به موازات رشته کوه های زاگراس امتداد یافته که کوه آرد شان با ارتفاع ۲۵۳۳ متر در شمال غربی شهر نهاوند و همچنین خط الراس شمال غربی کوه گرین (گری) در بخش جنوبی این شهرستان

حد طبیعی شهرستانهای نهاوند و خرم آباد را تشکیل می دهد که بلندترین قله آن ۳۱۸۸ متر مشرف به سر چشمه گاماسیاب است . چشمه سارها و سرباهای کم نظیری چون سراب گاماسیاب، گیان، فارسبان، ملوسان، گنبد کبود ، کنگاور کهنه، گردکانه، بنفشه و رازانه تمامی منطقه را سیراب و به یک قطب بزرگ کشاورزی بدل می سازد.

www.ketab.ir